

02.10.2025

Naleraq

UKA2025/49

Pele Broberg

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en redegørelse, der skal afdække fordele og ulemper ved en genindmeldelse i EU.

Undersøgelsen skal herunder også afdække de juridiske forhold ved en genindmeldelse, såsom under hvilke vilkår Grønland kan blive optaget som fuldgældigt medlem.

Undersøgelsen skal omdeles til Inatsisartut inden 1. januar 2027.

(Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, Demokraatit)

Ordførerindlæg:

Mange tak Formand,

Kære kolleger, Naleraq vil her gøre det helt klart: Vi ønsker ikke at bruge Selvstyrets ressourcer på en unødvendig redegørelse om EU-medlemskab. Forslaget, vi i dag behandler, vil koste penge, kræfter og tid – uden at bringe os nærmere det, vi i Naleraq arbejder for: et frit og selvstændigt Grønland..

Respekten for folkeafstemningen i 1982

Danske statsborgere der bor i Grønland, grønlændere såvel som danskere, stemte i 1982 sig ud af EF. Det var en klar og demokratisk beslutning. Den blev truffet, af forskellige årsager.

Først og fremmest fordi Danmark med sin annektering af Grønland i 1953 behandlede os som deres amt, og fratog Inuit deres identitet og skiftede den ud med et dansk statsborgerskab. Derved druknede vores stemme iblandt flere millioner danskeres stemmer i Danmark, og vores land blev tvunget ind i EF i 1973.

Der skulle gå mange år før vi fik Hjemmestyre og endelig kunne melde os ud.

Men også fordi vi ønskede kontrol over vores vigtigste ressource – fiskeriet – og fordi vi ønskede at bevare retten til at træffe egne beslutninger.

Når vi i dag bliver præsenteret for et forslag om at undersøge fordele og ulemper ved en genindmeldelse i EU, så stilles der i virkeligheden spørgsmålstegn ved, om befolkningens beslutning i 1982 overhovedet respekteres.

Danske statsborgere har i dag allerede en mulighed for at være Europæiske borgere. 2 andre lande i det danske kongerige har valgt ikke at følge det eksempel, man har sat i det land hvor man er landfast med det Europæiske kontinent.

Der er frihed til at bo hvor man vil...

Slingrekurs undergraver demokratiet

Naleraq ønsker ikke slingrekurs. Hverken i råstofpolitikken. Hverken i spørgsmålet om selvstændighed. Og heller ikke i forholdet til EU.

Hvis vi først holder folkeafstemning, så skal resultatet stå fast. Ønsker man at omgøre et

sådan resultat, så skal man som minimum føre argumenterne tydeligt i en valgkamp. Folket skal kunne stole på, at deres stemme har betydning – og andre lande skal kunne stole på, at Grønland mener det, vi siger. Når vi melder os ud af EU, så er vi ude. Punktum. Ikke forsøge at omgå beslutningen ad bagvejen. Og når vi siger, at vi ønsker selvstændighed, så skal verden kunne have tillid til, at Grønland mener det.

Mandat fra Demokraatit?

Forslagsstilleren er fra Demokraatit. Men ser vi i Demokraatits eget partiprogram, finder vi intet mandat til dette forslag. Ingen steder står der, at Grønland skal arbejde for at genindtræde i EU.

Faktisk var Formanden for Demokraatit under valgkampen meget klar i sin vurdering af et medlemskab af EU blot ville gøre dagligdagen dyrere da der et kæmpe bureaukrati der ikke passer til Grønland, forbundet med et medlemskab. Et samarbejde blev fremhævet som vejen frem.

Og her er det vigtigt at fremhæve at Naleraq på ingen måde ser hverken Danmark eller EU som modstandere. Der vil altid være plads til venner hos os, og vi vil altid tage en nødvendige dialog med dem vi ikke er enige i.

Dette fremhævede Naleraq også under valgkampen, ved argumenteringen for at udbygge samarbejdet med EU. Isolationisme gavner ikke et land.

Det bemærkelsesværdige er måske at Demokraatit omtaler samarbejde med USA, og ikke EU i deres valgprogram. Men er dette prisen for at få besøg her i landet?

EU som partner – ikke som medlemskab

Naleraq anerkender, at EU er en vigtig samarbejdspartner. Vi har gennem årtier haft samarbejde om fiskeri, uddannelse, forskning og grøn omstilling via vores status som OLT-land.

EU's Kommission har for nylig foreslået at mere end fordoble budgettet til Grønland efter 2027. Det viser tydeligt, at vi kan styrke samarbejdet uden at være medlem. Vi behøver ikke at afgive suverænitet for at indgå i partnerskaber.

Et medlemskab vil uundgåeligt ske gennem Danmarks medlemskab. Grønland er endnu ikke en stat. Dermed får vi ikke selvstændig stemme ved bordet, men risikerer tværtimod at spænde vores selvstændighedsproces endnu tættere til EU's institutioner.

Så giver vi afkald på vores vigtigste naturressource, nemlig fiskene.

Frihandelsaftale i stedet for OLT

Naleraq går ind for en frihandelsaftale med EU – og tilsvarende med USA. Vi skal kunne handle frit og åbent med de partnere, vi ønsker, på lige vilkår.

En sådan frihandelsaftale skal erstatte den nuværende OLT-ordning. På den måde kan vi endelig fuldt ud effektuere beslutningen fra 1982 og træde helt ud af EU's rammer.

Grønlandsaftalen kan erstattes af en handelsaftale, der bygger på gensidig respekt og ligeværdighed.

Alle EU's medlemslande siger, at de støtter Grønland og vores selvstændighedsproces. Så lad os se det i praksis. Lad dem købe kvoter af os til markedspris, hvis de virkelig ønsker at støtte vores økonomiske udvikling – og ikke blot ser Grønland som leverandør af billige råvarer.

Naleraq har selvfølgelig kigget på argumentationen for at træde ud af EF i 1982, og sammenholdt det med hvad der reelt skete.

Der var meget høje røster fra ANISA siden, der blandt andet lovede billigere våben og varer generelt. Man skulle blot træde ud af EF, så ville Grønland handle med andre lande direkte.

Så hvad gik galt med de fine løfter?

Det første indlysende svar er, at Grønland stadig er ejet af Danmark med alle de koloniale bånd intakt. Den dag i dag.

Det andet er at man ikke trådte ud af EF i 1985. Man bibeholdt forholdet, og kaldte det blot OLT-medlemskab. Et medlemskab hvor der er krav om at afgive fiskekvoter for at være medlem.

Kvoter vores selskaber den dag i dag kan fiske, og bidrage med meget mere værdi til det grønlandske samfund, end den underbetalte aftale med EU i dag bidrager med.

Deler vi EU's værdier?

Forslagsstilleren siger, vi bør orientere os mod Europa, fordi vi deler værdier med EU-landene. Naleraq stiller spørgsmålet: hvilke værdier er det, vi deler?

Grønland har aldrig koloniseret andre. Vi har tværtimod selv været koloniseret. Grønland har aldrig gennemført tvangsfjernelser eller tvangsflytninger af andre folk. Vi har aldrig opsat spiraler på unge kvinder for at forhindre dem i at få børn.

Det er erfaringer, vi selv har været udsat for. Vi ved, hvordan det føles at blive udsat for kolonial overmagt. Og vi ved, at vores værdier er formet af det modsatte udgangspunkt: respekt for menneskers ret til at være sig selv, til at beholde deres land, deres børn, deres sprog og deres værdighed.

Naleraq siger derfor: vi behøver ikke at orientere os mod EU under dække af et påstået værdifællesskab. Det vi har brug for, er at resten af verden får klar besked om, hvad vi vil: frihandel, samarbejde – og vigtigst af alt: selvstændighed.

Samtidig kan vi se at f.eks. Canada har været på løs tale, om muligt medlemskab af EU. Noget der med det samme blev skudt ned, da Canada ikke er en del af det Europæiske kontinent.

Kigger man på en globus, står det rimeligt klart, at Grønland heller ikke er en del af det Europæiske kontinent.

Så eneste grund til denne debat skulle køre videre, er at EU ønsker at bruge vores land i et geopolitisk spil, hvor man tager et opgør med Monroe doktrinen. Og dette kan kun ske så længe Danmark ejer vores land.

Hvilket selvfølgelig bringer os til den virkelige verden.

Uagtet hvilke fordele og ulemper der måtte være ved Grønland, søgte om at blive medlem, og uagtet at vi er på det nordamerikanske kontinent, så kræver det enstemmighed hos alle EU-medlemslande, for at det kan lade sig gøre.

I dag kan Ukraine, der er landfast med det Europæiske kontinent, ikke engang sikre sig den proces.

Grønland som råvareleverandør – et forhold, vi må bryde med

Historien viser det tydeligt: Grønland har altid været råvareleverandør til Europa.

Fra hvalolie til Orsugiak – det hvide guld. Fra fiskeriet til en forhandlingsbrik med USA. Vores naturressourcer er blevet betragtet som et tag-selv-bord for andre.

Naleraq siger: det må høre fortiden til. Vi vil ikke længere reduceres til at være

råvarekammer for andre. Vi vil have klare, fair linjer i vores handel – både med EU og resten af verden.

Nej tak til slingrekurs og unødigt administration

Forslaget vi behandler i dag, er ikke vejen frem for Grønland. Det vil beslaglægge embedsværkets ressourcer, koste millioner i administration og udskyde det arbejde, vi reelt har brug for: at styrke vores egen økonomi, vores institutioner og vores selvstændighedsproces.

Naleraq siger derfor et klart nej tak til dette forslag. Vi står fast på befolkningens beslutning fra 1982. Vi står fast på, at Grønland skal udvikle sig mod selvstændighed. Vi vil samarbejde med EU og andre partnere gennem frihandel og partnerskaber, men vi vil ikke bindes af overstatslige rammer.

Det grønlandske folk har aldrig meldt sig ind i EU. Vi har måtte kæmpe os ud.

Vi vil klare linjer, vi vil frihed – og vi vil respekt for det grønlandske folks beslutninger.

Med disse ord indstiller vi fra Naleraq forslaget til forkastelse.

Tak.